

Het plan van de Nederlandse Melkveehouders Vakbond was amper gelanceerd of het werd al bekritiseerd. Maar de Dutch Dairy Board is meer dan een proefballonnetje, aldus Peter ten Hoeve. 'De boer moet zich niet langer laten behandelen als sluitpost van de melkprijs.'

Natuurlijk, ook Peter ten Hoeve vond het op z'n zachtst gezegd onaangenaam dat er direct zoveel ongezouten kritiek werd geleverd op het plan van de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) om de melkprijs naar een hoger plan te tillen. Maar de 33-jarige NMV-voorzitter weet dat het oprichten van een Dutch Dairy Board (DDB) een denkomslag vraagt. 'Je merkt het op de informatie-avonden die we nu organiseren. Aan het begin van de avond heerst er sceptis onder de veehouders; er is vaak al een bepaalde sfeer gecreëerd. Maar wanneer we het plan uitleggen en met mensen discussiëren wordt iedereen enthousiast.'

Wat houdt de DDB eigenlijk in?

'De DDB wordt een vereniging van melkleveranciers, de melkveehouders van Nederland. Het zal een onafhankelijk bestuur krijgen dat in overleg met de achterban een prijs neerzet waarvoor de melkfabriek de melk mag verwerken. Het gaat eigenlijk een stapje verder dan het vormen van een coöperatie; je hangt nu ook een prijskaartje aan je product. NMV doet op dit moment niets anders dan het systeem uitleggen en de animo onder de veehouders peilen. We hebben namelijk wel voldoende body, voldoende quotum nodig om onze plannen te kunnen uitvoeren.'

Het grootste gedeelte van de Nederlandse melk wordt verwerkt door boerencoöperaties. Wat is dan nog het nut van een DDB?

'Je moet de DDB zien als een steuntje in de rug voor de coöperaties. De melkfabriek zal nu de retailers moeten vertellen dat hun grondstof voor een minimumprijs is

ingekocht en dat er dus geen lagere prijzen berekend kunnen worden voor de eindproducten. Omdat de DDB een bodem in de melkprijs legt, kan er geen concurrentie meer plaatsvinden tussen de melkfabrieken op boerenmelkprijsniveau.'

De totale plattelandseconomie hapert door de lage melkprijs

De zuivelindustrie loopt nog niet echt warm voor jullie ideeën?

'Dat is omdat de melkprijs, zeg maar de boer, nu niet meer als sluitpost gebruikt kan worden. Het komt het nu aan op efficiëntie van de melkfabriek. Dankzij de DDB komt de melkfabriek weer dichterbij de leveranciers te staan. De melkfabrieken zijn de laatste jaren meer gaan denken en werken als een concern, terwijl ze een coöperatie zijn. Met ons plan blijft iedereen lid van zijn eigen fabriek; er gaat niet met melk gesleept worden. Wij gaan geen melk kopen en verkopen. We leggen alleen een bodem in de markt.'

Voor die bodem zijn bedragen als 45 eurocent genoemd. Is dat wel reëel?

'We leveren een topproduct dat 50 miljoen consumenten dagelijks nodig hebben. Waarom moeten we dan melk gaan leveren onder de kostprijs, die, als je alles rekent, 44 eurocent bedraagt? Direct deze melkprijs verwachten is inderdaad niet echt reëel, maar we moeten wel stapsgewijs die kant op.'

Retailers zijn ook niet gek. Wanneer de prijs hen te hoog wordt, wijken ze wel uit naar het buitenland.

'Inderdaad, de DDB heeft een grotere kans van slagen wanneer er in de landen om ons heen hetzelfde wordt opgestart. Maar iemand moet er wel mee beginnen. We kunnen vanwege het exportvolume wel prijszetter worden. In Frankrijk en Engeland wordt er hard aan een DDB gewerkt en met Belgische organisaties hebben we contact. In Duitsland zijn ze al een stapje verder en je ziet dat het werkt. Iedereen wil gewoon een hogere melkprijs.'

Alle goede ideeën ten spijt, het is toch uiteindelijk de EU in Brussel die de melkprijs bepaalt.

'In Brussel wordt het zuivelbeleid afgebroken. Alleen al wanneer de EU-commissie zegt dat de interventie zal teruglopen, leidt dat tot een lagere melkprijs. De retailers lezen de krant ook en denken, ha, een lagere melkprijs, en dwingen die vervolgens gewoon af zonder dat het iets te maken heeft met vraag en aanbod. De melkprijsdaling is vooral gebaseerd op psychologie.'

Wat gebeurt er wanneer de melkfabrieken, en dus eigenlijk retailers, de melkprijs die de DDB oplegt te hoog vinden?

'Je kunt de fabrieken wijzen op hun efficiëntie. Waar laten ze geld liggen? Dat gebeurt nu veel te weinig. Ons uiterste actiepoint, en dat is wat mij betreft een voorhamer die ver in de hoek van de werkplaats staat, is het laten wegvloeden van melk.'

Een stuk feller vervolgt Ten Hoeve: 'Of melkveehouders solidair genoeg zijn om

melk weg te gooien? Door de lage melkprijs gooien we nu melkveehouders weg. We krijgen veel steun vanuit de toeleverende industrie, zoals de voersector, de loonwerkers. De totale plattelandseconomie hapert door de lage melkprijs.'

Vorig jaar opperde NMV een flexibele quotering voor een betere melkprijs. Is de DDB nu ook een proefballonnetje?

'We hebben ruim een half jaar hard gewerkt om de DDB op poten te zetten. We hebben het juridisch laten onderzoeken en de Gibo-groep onze plannen voorgedragen en hen statuten laten schrijven. Het idee achter een flexibel melkquotum vorig jaar richtte zich op het EU-beleid. Nu gooien we het over een ander boeg en de DDB is ons grootste project.'

Waarom voeren jullie deze plannen niet samen uit met LTO?

'We willen allebei een betere melkprijs, maar de gedachte hoe we dat kunnen bereiken lopen uiteen. De LTO-top reageerde zo afwijzend in de pers op de DDB, dat we ons nu gewoon oriënteren op de veehouders via de voorlichtingsavonden. Ook daar zijn de LTO-leden van harte welkom. LTO ziet veel in fusies in de zuivelindustrie. Dat suggereert een betere onderhandelingspositie bij de retailers. Maar fusies garanderen geen lagere kosten of hogere winstmarges. Kleine fabrieken kunnen misschien juist wel heel efficiënt produceren.'

Hoe groot is de bereidheid onder veehouders en hoeveel quotum is er nodig om de DDB daadwerkelijk te starten?

'Daarover doen we geen uitspraken. We hebben veel positieve reacties, maar het idee heeft ook tijd nodig. Een minimum van zestig procent van al het melkquotum zouden we nodig moeten hebben, is ooit al eens genoemd in de pers, maar dat lijkt me een hoog percentage. We moeten er met z'n allen gewoon voor gaan, de tijd is er rijp voor.'

Jaap van der Knaap

Lage melkprijs volgens NMV-voorzitter Peter ten Hoeve te veel gebaseerd op psychologie

'Geen redenen voor lagere melkprijs'